

másolatának készítésére, ami megfelel a külföldi kiadók követelésének. Ehelyett a *subito* a Wortnak fizet minden teljesített rendelés után – felhasználó kategóriától függően – 2–10 euró közötti összeget. Ennek eredményeként 2001-ben csak a dokumentumszolgáltatásból a Wort több mint 5 millió eurót szedett be. A továbbiakban az ő feladata a pénz továbbítása a kiadóknak és a szerzőknek, nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt. Nemzetközi szinten az átutalt összeg nem közvetlenül a kiadókhöz fut be, hanem a kapcsolatot az egyes országok megfelelő szervezeteivel tartják, általában átalánydíjas elszámolási rendszerben. Valószínűleg ez lehet az oka annak, hogy a külföldi kiadók úgy vélik, a *subito* nem fizeti meg a jogdíjat (nem lát-nak közvetlen kapcsolatot a *subito* révén történő használat és a nemzeti jogdíjkezelő társaságnak átutalt összeg között). A *subito* dolgozik a megoldáson: megküldheti például saját használói statisztikáit a kiadóknak.

A *subito* nemzetközi tevékenysége a berni szerzői jogi konvencióra épül. A Wort jogdíjkezelő társasággal együtt kész a jogdíjak fizetését érintően mindenféle tárgyalásra a jogdíj struktúrájáról, beleértve a térítési díjakat is. Egyetlen kérdésben nincs lehetősége a tárgyalásokra: ez pedig a *subito* és a kiadók közötti jogviszony rendezése egy átfogó megállapodás révén. A német jogászok dolgoznak azon, hogy az Európai Szerzői Jogi Irányelveket (European Copyright Directive) nemzeti szintre tegyék át. Lehetséges, hogy ez fogja megoldani a fenti problémát is.

/ROSEMANN, Uwe: Trends in German document delivery services (with particular reference to *subito*). = *Interlending & Document Supply*, 31. köt. 3. sz. 2003. p. 180–183./

(Viszocsek Eszter)

Több ezer ritka könyv pusztult el a német könyvtári tűzben

2004. szeptember 2-án éjszaka két órán át pusztítottak a lángok Weimar történelmi nevezetességű könyvtárában, és semmisítettek meg mintegy 30 ezer kötetet. Köztük Goethe és Schiller által jegyzetelt vagy ajándékozott ritka vagy egyedi munkákat. A tűz az egymillió kötetes Anna Amália Hercegnő Könyvtár központi épületének, egy 16. századi palotának a legfelső szintjéről indult, ahol 1766 óta 120 ezer kötetet tároltak. Mintegy hatezer kötetet sikerült megmenteni, köztük egy Lutherbibliát és Alexander von Humboldt útleírásait. A mentést abbahagyták, amikor úgy tűnt, hogy beomlik a tető. 40 ezer kötetet lefagyasztásra és későbbi helyreállításra a lipcsei Könyvmegőrző Központba (Zentrum für Bücheraltung) szállítottak. Az ide érkezett 37,2 tonna könyv a tűztől, a füsttől és a nedvességtől szenvedett károsodást.

A legnagyobb veszteségek között olyan darabok vannak, amelyek a könyvtárat alapító Anna Amália hercegnő zenei gyűjteményében voltak. A hercegnő jelentős szerepet játszott abban, hogy Weimar

a 18. századi Európa intellektuális központjává váljék. Elpusztult a tűzben 33 rokokó korabeli festmény is, közte az alapító képmása, és Schiller halotti maszkja. Olyan értékes volt a gyűjtemény, hogy biztosítását a könyvtár nem tudta megfizetni. A tüzet egy régi elektromos berendezés okozta. Az épület felújítását 2004 októberére tervezték, ezért a gyűjtemény egy részét már elköltöztették egy közeli föld alatti tárolóba. A felújítási munkák között a teljes elektromos hálózat cseréje is szerepelt. A kár a becslések szerint több tízmillió euró. Szerencsére a legnagyobb Goethe-, Schiller- és Shakespeare-gyűjtemény nem semmisült meg. A német kulturális minisztérium azonnali segílyt utalt ki. Weimar klasszikus központja, ahol a könyvtár is található, 1998 óta szerepel az UNESCO világörökség listáján.

/American Libraries, 35. köt. 9. sz. 2004. p. 12./

(J. É.)